NORAKSTS

Lieta Nr.A42179504

SKA – 73/2008

S P R I E D U M S

Rīgā 2008.gada 26.februārī

Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāta Administratīvo lietu departaments šādā sastāvā:

tiesas sēdes priekšsēdētājs senators J.Neimanis
senatore D.Mita
tiesnese R.Vīduša

piedaloties atbildētājas Latvijas Republikas pusē pieaicinātās iestādes Valsts ieņēmumu dienesta pārstāvei Inesei Budrevičai,

atklātā tiesas sēdē izskatīja administratīvo lietu, kas ierosināta, pamatojoties uz *A.Dz.* pieteikumu par Valsts ieņēmumu dienesta ģenerāldirektora 2004.gada 2.septembra lēmuma Nr.3.1/23417 atcelšanu un administratīvās lietvedības izbeigšanu administratīvā pārkāpuma lietā, sakarā ar Valsts ieņēmumu dienesta kasācijas sūdzību par Administratīvās apgabaltiesas 2007.gada 25.septembra spriedumu.

Aprakstošā daļa

[1] 2004.gada 9.jūlijā *A.Dz.* (turpmāk – pieteicējs) ar automašīnu *VW Passat* pārvadāja 600 PET plastmasas pudeles, 600 PET pudeļu korķus un 600 etiķetes ar uzrakstu „VODKA ES-YES!” pa ceļu Rugāji–Balvi bez to izcelsmi apliecinošiem pavaddokumentiem.

[2] Par šādu darbību 2004.gada 3.augustā Valsts ieņēmumu dienesta Latgales reģionālās nodaļa pieņēma lēmumu saukt pieteicēju pie administratīvās atbildības pēc Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksa 155.[1]panta ceturtās daļas, uzlikt naudas sodu 150 latu apmērā un konfiscēt nelikumīgi pārvadātās preces.

[3] Pieteicējs šo lēmumu apstrīdēja Valsts ieņēmumu dienesta ģenerāldirektoram, kurš 2004.gada 2.septembrī pieņēma lēmumu atstāt apstrīdēto lēmumu negrozītu. Lēmumā norādīts, ka pieteicējs darbojies kā zemnieku saimniecības „Druvas" amatpersona un ir pārkāpis Alkoholisko dzērienu aprites likuma 9.panta pirmo daļu, kā arī Ministru kabineta 2003.gada 25.jūnija noteikumu Nr.339 „Noteikumi par stingrās uzskaites preču pavadzīmēm – rēķiniem" 2. un 3.punktu.

[4] Izskatot lietu pēc pieteicēja pieteikuma, 2005.gada 2.septembrī Administratīvā rajona tiesa nosprieda pieteikumu apmierināt un atcelt Valsts ieņēmumu dienesta ģenerāldirektora 2004.gada 2.septembra lēmumu, kā arī izbeigt administratīvā pārkāpuma lietu. Tiesas spriedums pamatots ar tālāk norādītajiem argumentiem.

[4.1] Lietā nav pierādījumu, ka pieteicējs ir pārvadājis preces, darbodamies kā zemnieku saimniecības „Druvas" amatpersona. Pārvadāto preču daudzums, lai arī neparasti liels, un pieteicēja amats zemnieku saimniecībā „Druvas" savā kopsakarībā vēl nepierāda, ka preces pārvadātas zemnieku saimniecības „Druvas" vajadzībām un tās saimnieciskās darbības nodrošināšanai.

[4.2] Lai varētu piemērot Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksa 155.[1]panta ceturto daļu, nepieciešams, lai pārvadātās mantas būtu atzīstamas par precēm, t.i., lai tās būtu domātas saimnieciskās darbības nodrošināšanai, bet izskatāmajā gadījumā par to trūkst pierādījumu.

[5] Izskatot lietu pēc Valsts ieņēmumu dienesta apelācijas sūdzības, 2007.gada 25.septembrī Administratīvā apgabaltiesa pievienojās pirmās instances tiesas argumentiem un nosprieda pieteikumu apmierināt, atcelt Valsts ieņēmumu dienesta ģenerāldirektora 2004.gada 2.septembra lēmumu, izbeigt administratīvā pārkāpuma lietu un atdot pieteicējam konfiscētās 600 PET plastmasas pudeles un 600 PET plastmasas pudeļu korķus.

[6] Valsts ieņēmumu dienests ir iesniedzis kasācijas sūdzību par šādu apelācijas instances tiesas spriedumu un lūdz to atcelt. Kasācijas sūdzība pamatota ar zemāk minētajiem argumentiem.

[6.1] Apelācijas instances tiesa nav vērtējusi, ka pieteicēja automašīnā tika konstatēts vienāds skaits gan pudeļu, gan korķu, gan etiķešu, kuru uzraksti viennozīmīgi liecina par nolūku pudelēs pildīt alkoholiskos dzērienus. Savukārt pieteicējs ir zemnieku saimniecības „Druvas", kuras viens no darbības veidiem ir alkoholisko dzērienu mazumtirdzniecība, amatpersona.

[6.2] Konfiscētais iepakojums (pudeles, korķi un etiķetes) ir prece likuma „Par pievienotās vērtības nodokli" 1.panta izpratnē un par šīm precēm bija jānoformē preču pavaddokumenti. Tā kā prece bija paredzēta alkoholisko dzērienu iepakošanai, tās uzglabāšanu aizliedz Alkoholisko dzērienu aprites likuma 9.panta pirmā daļa un tās atdošana atpakaļ pieteicējam ir nepamatota.

[6.3] Sprieduma rezolutīvajā daļā nav izlemts jautājums par 600 etiķešu „VODKA ES-YES!" likteni, un tas ir pretrunā ar Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksa 274.[1]panta pirmo daļu.

[7] Tiesas sēdē Valsts ieņēmumu dienesta pārstāvis kasācijas sūdzību uzturēja uz tajā norādītajiem pamatiem. Pieteicējs uz tiesas sēdi nebija ieradies. Pieteicējam par tiesas sēdes vietu un laiku ir pienācīgi paziņots. Līdz ar to Senāts, pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 342.pantu, atzina, ka lietu ir iespējams skatīt bez pieteicēja klātbūtnes.

Motīvu daļa

[8] Apelācijas instances tiesas ieskatā Valsts ieņēmumu dienests nav pietiekami pierādījis, ka pieteicēja pārvadātās preces bijušas zemnieku saimniecības „Druvas" saimnieciskās darbības nodrošināšanai.

[9] Administratīvā procesa likuma 154.panta pirmā daļa noteic, ka tiesa novērtē pierādījumus pēc savas iekšējās pārliecības, kas pamatojas uz vispusīgi, pilnīgi un objektīvi pārbaudītiem pierādījumiem, kā arī vadoties no tiesiskās apziņas, kas balstīta uz loģikas likumiem, zinātnes atziņām un taisnības principiem.

[10] Kasācijas instances tiesa nevar pārvērtēt apelācijas instances tiesas iekšējo pārliecību vai tiesisko apziņu pierādījumu novērtēšanā.

[11] Tomēr no Administratīvā procesa likuma 325.panta noteikumiem secināms, ka kasācijas instances tiesas kompetencē ir pārbaudīt procesuālo tiesību normu piemērošanas pareizību, t.sk., Administratīvā procesa likuma 154.panta pirmās daļas piemērošanas pareizību. Pierādījumu novērtēšanas tiesību jautājumā kasācijas instances tiesa var pārbaudīt, vai apelācijas instances tiesas iekšējā pārliecība un tiesiskā apziņa pierādījumu novērtēšanā ir pamatojusies uz vispusīgi, pilnīgi un objektīvi pārbaudītiem pierādījumiem, loģikas likumiem, zinātnes atziņām un taisnības principiem. Ja šādi kritēriji nav ievēroti apelācijas instances tiesas iekšējās pārliecības vai tiesiskās apziņas veidošanā, tad tas ir pamats kasācijas tiesvedībai par Administratīvā procesa likuma 154.panta pirmās daļas piemērošanu.

[12] Vērtējot pierādījumus par personas darbības atbilstību saimnieciskās darbības jēdzienam vai pierēķināmībai nodokļu maksātāja saimnieciskajai darbībai, it īpaši ir jāņem vērā saimnieciskās realitātes princips. Privātpersonas saimnieciskās darbības ir jānovērtē gan katra atsevišķi, gan arī to kopsakarā, turklāt neatkarīgi no šādu darbību subjektīvajiem mērķiem vai rezultātiem. Saimnieciskās realitātes princips ir atzīts pamatkritērijs arī Eiropas Kopienu tiesas judikatūrā, lai piemērotu kopējo pievienotās vērtības nodokļa sistēmu (sk. 1997.gada 20.februāra sprieduma lietā Nr.C-260/95 *Commissioners of Customs and Excise pret DFDS A/S* 23.punktu, 2007.gada 28.jūnija sprieduma lietā Nr. C-73/06 *Planzer Luxembourg Sàrl pret Bundeszentralamt für Steuern* 43.punktu).

[13] Turpretim Administratīvā apgabaltiesa, pievienojoties Administratīvās rajona tiesas izdarītajam pierādījumu novērtējumam par pieteicēja darbībām, nav pamatojusies uz saimniecisko realitāti. No saimnieciskās realitātes viedokļa nav loģiski, ka privātpersona, kura ir nodokļu maksātāja, kurš nodarbojas ar alkoholisko dzērienu tirdzniecību, amatpersona, ved 600 PET pudeles, 600 PET pudeļu korķus un 600 etiķetes „VODKA ES-YES!” savas mājsaimniecības vajadzībām, lai tur iepildītu sulu.

[14] Apelācijas instances tiesa savā spriedumā norādījusi, ka pieteicējam nav atdodamas atpakaļ konfiscētās 600 etiķetes „VODKA ES-YES!”. Tomēr tiesa nav izlēmusi, kāds būs atpakaļ neatdodamo etiķešu liktenis, ja tā izbeigusi lietvedību lietā.

[15] Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksa 274.[1]panta pirmā daļa paredz, ka lēmumā par lietvedības izbeigšanu jānosaka, kas darāms ar pārkāpuma izdarīšanas rīkiem vai citiem izņemtajiem priekšmetiem un dokumentiem. Turklāt:

1) pārkāpējam piederošie pārkāpuma izdarīšanas rīki ir konfiscējami;

2) vērtības un lietas, kuras iegūtas pārkāpuma izdarīšanas rezultātā vai kuras bijušas paredzētas vai lietotas pārkāpuma izdarīšanai, ir konfiscējamas vai atdodamas atpakaļ to īpašniekiem;

3) priekšmeti, kurus var iegūt tikai ar īpašām atļaujām, jārealizē likumā noteiktajā kārtībā, bet priekšmeti, kuriem nav nekādas materiālas vai citas vērtības un kurus nevar izmantot, jāiznīcina vai pēc ieinteresēto personu vai iestāžu lūguma šos priekšmetus var tām realizēt.

Tiesību normas teksts paredz rīcības modeļus ar konfiscētajām precēm un to, ka rīcības veids ir jānorāda lēmumā par administratīvās lietvedības izbeigšanu.

Sekojot Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksa 274.[1]panta pirmās daļas trešā punkta noteikumiem un ievērojot, ka alkoholisko dzērienu etiķetes pieteicējs nevarēs likumīgi uzglabāt, tiesai bija jāpieņem lēmums šādas etiķetes iznīcināt. Tiesa šādu lēmumu nav pieņēmusi un tādēļ pieļāvusi Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksa 274.[1]panta pirmās daļas 3.punkta pārkāpumu.

[16] Ievērojot, ka Senāts ir konstatējis tādu procesuālo tiesību normu pārkāpumu, kas varēja novest pie lietas nepareizas izspriešanas un šā iemesla dēļ apelācijas instances tiesas spriedums ir atceļams, Senāts nevērtē pārējos kasācijas sūdzībā norādītos argumentus.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 348.panta 2.punktu un 351.pantu, Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāta Administratīvo lietu departaments

n o s p r i e d a

atcelt Administratīvās apgabaltiesas 2007.gada 25.septembra spriedumu un nosūtīt lietu jaunai izskatīšanai Administratīvajai apgabaltiesai.

Spriedums nav pārsūdzams.

Tiesas sēdes priekšsēdētājs	senators	*(paraksts)*	J.Neimanis
	senatore	*(paraksts)*	D.Mita
	tiesnese	*(paraksts)*	R.Vīduša

NORAKSTS PAREIZS
Senators J.Neimanis
Rīgā 2008.gada 26.februārī